

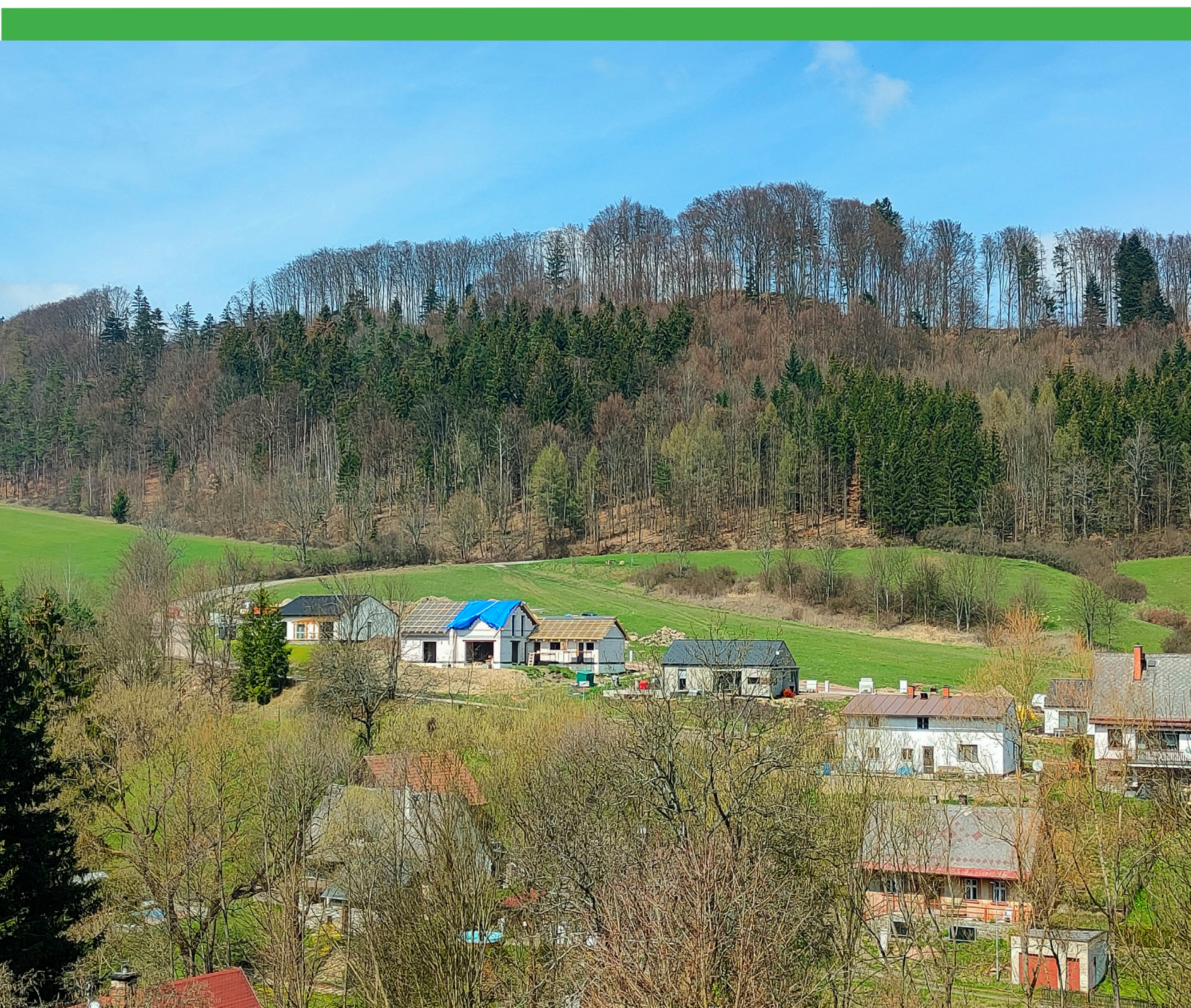

Stárkovský zpravodaj

číslo I
duben

ročník
2023

Stárkov • Bystré • Horní Dřevíč • Chlívce • Vápenka

Z obsahu:

Čarodějnice
ZŠ a MŠ Stárkov
Spolky

Vzpomínky na karneval
110. výročí elektrifikace Stárkova
Zprávy z náchodské nemocnice

Nejbližší akce:

30. dubna Čarodějnice
3. června Dětský den
24. června Volejbalový turnaj

SLOVO STAROSTY

Vážení čtenáři,

s příchodem několika málo uplynulých prvních jarních dní se spousta z vás pustila do zkulturnění své zahrádky nebo například do přípravy svého jízdniho kola do nové sezóny. Z letošní zimy jsme měli všichni obavy z energetické krize. Na začátku dubna, kdy tyto řádky vznikají, můžeme říci, že jsme tuto situaci zvládli.

Postupně se na pozemcích města pouštíme do jarního úklidu veřejných prostranství, aby byly po zimě opět zkulturněny a o něco hezčí.

V běhu jsou přípravy čarodějnic na horním hřišti a po konzultaci s památkáři také úprava prostoru vedle radnice na náměstí, kterou plánujeme v květnu a červnu, tedy za necelý měsíc. Na začátku března se rozběhly práce na nové komunikaci na Solovicích, kterou financujeme s podporou

státního rozpočtu. Dokončeny byly projektové práce na obnově školní ulice včetně pravomocného stavebního povolení. Budeme se v letošním roce snažit získat částečné finanční krytí z Ministerstva pro místní rozvoj, neboť realizační náklady přesahují 7 milionů korun. Pro snížení nákladů na elektrickou energii pro nás připravujeme projekty na fotovoltaické elektrárny na střechách obecních budov. A v neposlední řadě byla podepsána smlouva o dílo na letošní etapu rekonstrukce budovy radnice. Nyní proběhly bourací práce a budou vybudovány nové toalety,

kompletně obnovena podlaha chodby z pískovcové dlažby. Opraveny budou také oboje vstupní dveře do budovy. Následně bude na příští zimu připravena výstavba nové ordinace v bývalém tunelu.

V letošním roce slaví Stárkov 450 let od svého povýšení na město v roce 1573. Spousta z vás se již začala na přípravě oslav, plánovaných na 2. září, aktivně podílet, za což vám mockrát děkuji. I když je Stárkov jedním z nejmenších měst v republice, má velkou historii a je pro nás všechny důležité si připomenout jeho významnou roli v našem regionu.

Petr Urban

Slovo místostarosty

Vážení čtenáři,

dovoľte, abych svým slovem navázal na pana starostu.

Oslavy 450 let města připadají na víkend 1. až 3. září. S programem oslav vás podrobně seznámíme v příštím čísle zpravodaje, tak jen krátce: v pátek 1. září nás čeká program kolem tábora a na vyhlídce Vysoký kámen, který bude zakončen promítáním filmu v letním kině v táboře. V sobotu 2. září budou probíhat dny otevřených dveří a trhy na náměstí. Od 14 hodin pak na náměstí proběhne oficiální a kulturní program, který bude pokračovat až do noci.

Dále vás chci informovat o změnách v posílání zpráv občanům. Před pěti lety jsme změnili poskytovatele této služby. To nám umožnilo posílat zprávy e-mailem a hlavně do aplikace chytrých telefonů.

Vzhledem k výraznému navýšení ceny těchto služeb jsme se rozhodli k další změně dodavatele. Pro občany to znamená nainstalovat si novou aplikaci, případně zkontrolovat, zda chodí SMS zprávy.

Nová firma převede kontakty při zachování ochrany dat i kvality služeb.

Kontaktní osobou pro tento systém je místostarosta (mobil 737844042 a e-mail: sedivy@starkov.eu).

Nebojte se ozvat, pokud vám zprávy nechodí. Děkujeme.

Marek Šedivý

KRÁTCE

Čarodějnice 2023

Do Stárkova po roce přiletí čarodějnice.

Už po několikáté začnou oslavy v přírodním areálu horní hřiště, tentokrát vychází 30. duben na neděli. Základní a Mateřská škola Stárkov přichystá od 17:00 program pro děti, který bude zahrnovat lukostřelbu a také spoustu dalších aktivit.

Mladá energie z Velkého Poříčí

Jsme moc rádi, že se k nám vypraví čtyřčlenná pop-punková kapela Warování. Čtyři hudebníci s frontmanem Jakubem Slezákem působí na scéně od roku 2014 a pravidelně je můžete vidět na velkých hudebních akcích v regionu. Na Spotify nebo YouTube najdete řadu jejich singlů, jako Políben bohem, Inspirace či Sklad odložených vztahů. Na podiu horního hřiště začne jejich show zhruba v 18:00.

Divadlo

Ke stálímu programu patří i vystoupení Divadelního souboru Medvěd Stárkov. Náš soubor zůstává věrný tradici uvádění pohádek, protože chceme potěšit malé i velké diváky. Pro Slet čarodějnic 2023 jsme zvolili adaptaci pohádky O Červené Karkulce, v níž se představí přední herci ansámblu. Začátek se plánuje kolem 19:30. Mimochodem, letos si s Medvědem připomínáme 10 let od založení.

Soutěž o nejkrásnější koště a královny čarodějnic

Kolem osmé hodiny začneme svolávat k prostoru u hranice všechny čarodějnice a čaroděje s jejich koštěty. Součástí je masek bude volba královny malých (do 250 let) a královny velkých (250+) čarodějnic. Těšíme se na to, co si pro návštěvníky připravíte a že přijдете v hojném počtu. O vítězi rozhodne náhodně vybraná odborná porota.

Nanovor

Kapelu Nanovor ve Stárkově známe velmi dobře. Zajímavé je to, že vznikla už na podzim 1984, tehdy navázala na hardrockovou legendu Meteor. Hudebně se od počátků snaží o vlastní repertoár ve stylu tvrdé kytarové nové vlny. Stylově se vrací k melodickému hardrocku, objevují se i prvky metalu. Jejich koncert začne po slavnostním zapálení hranice kolem 21. hodiny.

František Šedivý

Výročí našich spoluobčanů

Jiřina Bednářová	96 let
Bohumil Tomek	80 let
Růžena Novotná	80 let
Božena Hofmannová	75 let
Jan Miewald	75 let
Věra Peková	75 let
Marie Dyntarová	75 let
Josef Gorgan	75 let
Eva Kylarová	70 let
Antonín Fiedler	65 let
Tatjana Dostálková	60 let

Blahopřejeme.

Hasičská soutěž na „Duze“

SDH Stárkov pořádá v sobotu 20. května okrskové kolo soutěže jednotek SDH. Soutěž se bude konat v rekreačním areálu Green Valley ve Stárkově.

Všichni jste srdečně zváni.

SBĚRNÝ DVŮR
STÁRKOV

Provozovatel: Město Stárkov
Stárkov 82
549 36
IČ: 002 73 066

Provozní doba: Pátek 15,00 – 18,00
Sobota 08,00 – 12,00

O státních svátcích je sběrný dvůr uzavřen.

Zodpovědná osoba: Josef Cinka
tel.: 734 121 021

KRÁTCE

Broumov 2028

Představitelé polských měst a obcí podepsali deklaraci o podpoře kandidatury Broumova na Evropské hlavní město kultury

V pátek 14. dubna se na Městském úřadě v Broumově sešli zástupci 10 měst a obcí z polských příhraničních okresů Wałbrzych a Kłodzko, aby společně podepsali prohlášení o podpoře kandidatury města Broumov na Evropské hlavní město kultury 2028. Setkání se zúčastnila také náměstkyně hejtmána Královéhradeckého kraje Martina Berdychová a člen vedení Dolnoslezského vojvodství Krzysztof Maj. Společnou deklaraci, která vyjadřuje zájem o česko-polskou spolupráci nejen na poli kultury, podepsali představitelé měst a obcí Wałbrzych, Kłodzko, Nowa Ruda, Głuszycy, Radków, Polanica-Zdrój, Mioszow, Jedlina-Zdrój a Kudowa Zdrój a okresu Kladsko. Za Královéhradecký kraj, který je partnerem kandidatury Broumova, na setkání promluvila náměstkyně hejtmána Martina Berdychová: „Pro Královéhradecký kraj je to významný den, protože jde o další důležitý krok na cestě kandidatury města Broumova k navázání spolupráce a zapojení polských partnerů. Věřím, že to pomůže oživit celé naše území. Královéhradecký kraj vnímá kandidaturu nejenom v rámci Broumova, ale pro celé naše území – nerozlišujeme, kde máme hranice, protože všichni jsme to celé velké krásné Broumovsko.“

Memorandum komentoval také Krzysztof Maj, člen vedení Dolnoslezského vojvodství, který po setkání uvedl: „Myslím, že dnešní den je důležitým znamením pro mezinárodní porotu, že kandidatura Broumova není podporována jen z české strany, ale dostává se jí silné podpory i ze strany příhraničních polských obcí a měst. Cítíme velké nadšení a moc se těšíme na červen, kdy mezinárodní porota zavítá do Broumova. Věříme, že Broumov vyhraje.“

„Pokud v červnu získáme titul, bude to pro Broumov a okolí nový impuls. Bude to znamenat, že Evropě záleží na malých městech. Ukážeme také, že když se budeme snažit investovat svůj čas a odhodláni, můžeme místo, kde žijeme, zlepšit. Každý den kolem sebe slyším, jak roste naděje na lepší budoucnost Broumova. Kultura přinese příležitosti mladým lidem, rozvoj investic a zlepšení kvality života. V případě vítězství Broumova pak nebude vítězem jenom Broumov, ale my všichni, kteří tu dnes na setkání sedíme,“ dodal starosta Broumova Arnold Vodochoďský.

Na závěr setkání došlo k podpisu memoranda o spolupráci mezi Euroregionem Glacensis zastoupeným předsedou Miroslavem Kociánem a sekretářem Jaroslavem Štefkem a na straně druhé Nadačním fondem Broumov – město kultury zastoupeným výkonným ředitelem kandidatury Janem Školníkem. V případě, že Broumov získá titul, Euroregion Glacensis otevře speciální grant pro projekty v souladu s programem Broumov 2028 s alokací 500 000 EUR.

O udělení titulu Evropské hlavní město kultury pro rok 2028 rozhodne na konci června mezinárodní porota, která bude vybírat mezi dvěma finalisty – Broumovem a Českými Budějovicemi. Broumov kandiduje jako nejmenší město ve čtyřicetileté historii soutěže a hlavním tématem jeho kandidatury je kreativní poutnictví, které vybízí každého z nás k aktivnímu a společnému řešení výzev dnešní Evropy.

Kateřina Ostradecká, Broumov 2028

MĚSTO STÁRKOV

VE SPOLUPRÁCI

S POLICIÍ ČR – KŘP KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

vás zve na přednášku (nejen) pro seniory
„AKTUÁLNÍ PŘÍPADY INTERNETOVÉ KRIMINALITY“

která se uskuteční

ve středu 3. května 2023 od 13,00 hod.

na sále radnice ve Stárvkově.

Přednášku povede por. Mgr. Miroslav Mervart, preventista PČR pro Náchodsko.

Odhadovaná doba přednášky cca 1 – 1,5 hod.

Občerstvení zajištěno.

Inzerce

PŮJČOVNA NÁŘADÍ

- BOURÁNÍ-VRTÁNÍ
- ČISTÍCÍ TECHNIKA
- ODVLHČOVÁNÍ
- ŘEZÁNÍ
- HUTNĚNÍ

733 487 404

www.pujcovna-kostelec.cz

SPOLKY

SDH + JSDH Stárkov

Vážení spoluobčané,
ráda bych vás seznámila s činností sboru a jednotky za uplynulý rok 2022.

Prvním bodem pro rok 2022 byl sběr železného šrotu po obci ve spolupráci s Městem Stárkov, které zapůjčilo traktor s řidičem.

Na konci dubna provedla jednotka mytí a následný úklid náměstí od posypového materiálu po zimě.

Další akcí na které jste se s hasiči mohli potkat bylo pálení čarodějnic na horním hřišti. Jako každý rok výjezdová jednotka pod velením Lukáše Prizstavoka dohlížela na bezpečnost při pálení ohně. Nesmím opomenout členy sboru, kteří zajišťovali rozsáhlé občerstvení. Chtěla bych tak bratrům a sestrám poděkovat. Jelikož nasazení sboru bylo velké, tak bohužel chyběla hlídka na náměstí u májky, která byla neznámým pachatelem narušena a následně kvůli bezpečnosti členem jednotky pokácena.

Nenechali jsme si pokazit náladu a družstvo v novém složení vyjelo v počtu 7 na okrskovou soutěž do Malé Čermné. Na to, že to byla první soutěž po dlouhé době se družstvo umístilo na 5. místě z 10ti přihlášených.

Jelikož skladovací prostory pro hasiče jsou velmi omezené, tak během jara členové sboru připravili prostor pro sklad materiálu za střídačkou na fotbalovém hřišti. Byla provedena skrývka ornice, vyvrtány otvory pro základy a vybetonovány základy. Poté, firma namontovala konstrukci a oplechování skladu. Další velkou akcí bylo navozit kamení a štěrku na podlahu. Nakonec byla položena podlaha z betonových dlaždic. Sklad bude využíván společně s fotbalisty.

Dne 4. června Město Stárkov pořádalo dětský den, na kterém jsme zajišťovali občerstvení a jednu ze soutěží pro děti. Nadšení dětí, kteří si vyzkoušely shazování terče pomocí proudnice bylo pro nás potěšením.

Foto: Vendula Miewaldová

Na druhou soutěž družstvo vyjelo v červnu, a to na pohárovou soutěž ve Žďárkách. Došlo k obměně jednoho člena družstva, ale to nemělo na kvalitu družstva vliv. Pohár sice

domů družstvo nedovezlo, ale hlavní bylo se zúčastnit. Na konci června pořádalo Město Stárkov volejbalový turnaj na víceúčelovém hřišti u základní školy na kterém jsme zajišťovali občerstvení. Členové sboru sestavili družstvo a zúčastnili se volejbalového turnaje.

Poslední letošní soutěž kam družstvo vyjelo bylo v červenci v Martínkovicích. Soutěž byla odlišná od ostatních v tom, že se konala večer a počasí bylo nepříznivé. Družstvo se umístilo na 8. místě z 10ti přihlášených. Po poslední soutěži byla soutěžní požární stříkačka odvezena na repas z důvodu navýšení výkonu.

Město Stárkov zajistilo rozšíření odborných znalostí pro čtyři členy. Jednalo se o odborný kurz nositele dýchací techniky. Tyto znalosti jsou důležité pro postupy v praxi, aby vám členové jednotky dokázali pomoci při vzniku jakékoliv události, která by vás mohla ohrožovat.

Na závěr roku sbor zajistil občerstvení na sále radnice při městem pořádaném srazu důchodců.

Chtěla bych poděkovat, všem sestrám a bratrům, kteří se aktivně podílejí na činnostech našeho spolku. Dále děkujeme představitelům obce a sponzorům za veškerou podporu. Těšíme se na společná setkání v následujících letech.

Za SDH Stárkov Vendula Miewaldová, jednatelka

Sokol Stárkov

Šipkové mistrovství Stárkova

Již třetí rok mezi Vánocemi a Silvestrem pořádá místní organizace Sokola turnaj v klubovně na hřišti pod názvem „ŠIPKOVÉ MISTROVSTVÍ Stárkova“.

Soutěž se konala 27. 12. 2022, zúčastňuje se jí vždy 16 hráčů, kteří jsou rozlosováni do „pavouka“, kde se utkají vylosování soupeři, vítěz každého zápasu postoupí dál, kde se utká s vítězem z další dvojice, poražení dál pak bojují s poraženými. Pavouk je postaven tak, že poražený hráč se může dostat do finále.

Soutěž začala v 17.00 za bouřlivého skandování diváků a jejich podpory favoritům.

Pochopitelně je povolen dopink v podobě piva, které upevní postoj a uklidní ruku. Po velké bitvě, která končí okolo 22.00, se ve finále stává vítězem Lukáš Prizstavok, který poráží druhého finalistu Petra Kylara a zavírá litéj boj dublem 4. Jako vítěz získává šipky s logem Karla Sedláčka, reprezentanta ČR, účastníka mistrovství světa.

Na závěr děkujeme všem sponzorům, kteří darovali ceny do soutěže. Víím, že šipky jsou u nás populární, a proto se těšíme na letošní soutěž a věříme v účast i hráčů z Bystřého, kteří podle tajných informací trénují. Šipkám zdar.

Josef Gorgan

SPORTOVNÍ KARNEVAL

Karnevalová tradice ve Stárkově pokračuje

Pátrání po celosvětové karnevalové tradici by nás zavedlo hluboko do historie. Patrně nejznámějším je karneval v Benátkách, o kterém najdeme první písemnou zmínku už v roce 1268. Jeho dnešní podoba je od stárkovské akce přeci jen trochu odlišná, což platí i pro atmosféru karnevalu v brazilském městě Rio de Janeiro. Většina lidí, kteří do Stárkova každoročně v nejrůznějších maskách míří, se

ale shodně na tom, že právě tady je to baví úplně nejvíc. TJ Sokol Stárkov letos uspořádal už 66. ročník sportovního karnevalu, a to už je úctyhodné číslo. Řada čtenářů mi dá určitě za pravdu, že je skvělým rozptýlením a radostí každoročně vymýšlet různé masky, překvapovat, nebo přímo

šokovat ostatní účastníky svými nápady a inovacemi a hned po skončení jednoho ročníku začít plánovat ten následující. Osobně mám velmi rád ten druh kostýmů, u kterých zkrátka až do odmaskování na konci večera nepoznáte, o koho se jedná. Když vás záhadný dotyčný ještě několikrát vyzve k tanci a stále na jeho identitu nepřijdete, je maska naprosto dokonalá. Pro jarní číslo zpravodaje jsem oslovil některé osvědčené karnevalové matadory a tady je pár vzpomínek na uplynulé ročníky.

František Šedivý

Vzpomínky na karneval

Mojmír Bárta:

Když bych měl zavzpomínat na své karnevaly, musel bych se vrátit do roku 1970, kdy jsem se vrátil z vojny.

Tehdy, jako už člen výboru Sokola, jsem se podílel na jeho přípravě i průběhu. V té době bývalo v Hostinci U Prachařů v sezoně několik plesů, karneval byl vždy

poslední. K tomu bylo potřeba vyzdobit sál a toho jsme se my mladší vždycky účastnili. Věšely se balonky na zeď i na strop, fáborky a krepáky a také různé malůvky. Pamatuji se, že jednou nám namaloval velikého kašpárka učitel

Somer a toho jsme pak několik let věšeli na tu nejdelší zeď. Organizaci výzdoby vedl vždy Lád'a Macháček, Václav

Prudič nebo Jaromír Vlček a hodně jsme se u toho vyblbli. Tenkrát se také udával na plakáty Ráz karnevalu. A protože jsme nechtěli určovat maskám v čem mají přijít, vymýšlel se vždy neurčitý Ráz. Jako například „Ze soboty na neděli“ nebo „Čím dřív, tím líp“. Tu výzdobu jsme zase museli uklidit a uložit pod podium, aby příští rok nám zase mohla posloužit.

Tenkrát se při plesech běžně kouřilo. K odvětrávání kouře sloužily dva velké větráky, které se zapínaly, když hudba měla pauzu. To byl takový průvan, že to bralo ze stolu i účtenky.

Tomboly byly už tehdy bohaté. Většinu cen přinesli členové, ty hlavní se musely dokoupit. Na tom se také hodně podílely ženy Sokolky. Jmenovat budu třeba Alenu Koudelkovou.

Když jsem nebyl pověřen nějakou funkcí, rád jsem se do nějaké masky ustrojil a užíval jsem si anonymity. Rád na tu dobu vzpomínám.

Pavel Hurdálek:

Myslím, že u nás je karneval o setkávání s přáteli, s dobrou partou, kterou už po dlouhá léta máme a udržujeme ji. Přípravy na karneval začínaly hned po Třech králích, kde

jsme vykoledovali nějaký alkohol, který jsme pak využívaly při pravidelných setkáních, kde se řešilo za co půjdeme,

kdo co zařídí a objedná. Postupně každý přinášel, co vyrobil, radili jsme si a sdělovali různé další nápady a vylepšení. Většinou bylo dané jednotné téma pro všechny, nebo kluci a holky zvlášť.

Povedených masek bylo za ta léta mnoho. Řečti bohové, sochy, loutky, zombie, baletky, KISS, Skoti nebo Husité. Údajně byl dobře hodnocen můj tank Tiger.

Jedna z příhod, na kterou vzpomínáme dodnes je, že při karnevalu, kde jsme byli za Řecké bohy, bylo jedné naší členice líto na konci zábavy zanechat na stole číši s alkoholem. Opatrně vše odnesla domů a druhý den zjistila, že si nepřinesla jen (tuším) Bavorák, ale taky spoustu zvratků od majitelky číše.

V druhé, často vzpomínané příhodě ležel dlouhou dobu uprostřed sálu Petr Kylar jako šípková Růženka. Po nějaké době se podařilo přemluvit jednoho civilního občana na sále, aby princeznu políbil a tím ji probudil. Po pánově zjištění, že líbal Petra, byl značně roztrpčen. No, a my pod stolem.

Irena Marcinová:

Nejlepší na tom všem je plánování a domlouvání masek. Stárkovský karneval, to je tradice! Tak jako čarodky i Mikuláš. Je tam fajn být na chvíli někdo jiný. Mimochodem, za nás nejvíce top byli harlekýni.

110. VÝROČÍ ELEKTRIFIKACE MĚSTA STÁRKOV

V roce 2023 si ve Stárkově připomínáme nejen 450. výročí povýšení na město, ale také 110 roků od zahájení elektrifikace města Stárkova.

K prvním skutečně velkým samostatným zdrojům elektrické energie patřila ve východních Čechách parní elektrárna v Poříčí u Trutnova. Měla dva generátory s výkonem 2x4,5 megawat. Tato elektrárna patřila od roku 1912 vídeňské společnosti EWO-Werk Trutnov. Pracovníci této společnosti začali budovat na tu dobu rozsáhlou rozvodnou síť. Už počátkem roku 1913 pokročily práce přímo do katastru města Stárkova.

Elektrifikace se uskutečnila střídavým proudem, na rozdíl třeba od nedalekého Hronova, kde pak museli později nákladně rekonstruovat stejnosměrné rozvody na perspektivní střídavé.

Elektrický proud byl do Stárkova přiveden poměrně komplikovaně. Délka vedení byla téměř 26km. Z Trutnova šlo vysoké napětí 3x30 000 voltů po převážně dřevěných sloupech kolem Chvalče a Adršpachu do Teplic nad Metují. Tam byla vybudována transformovna s rozvodnou pro celý region Broumovska. Zde se napětí 3x30 000 voltů transformovalo na 3x10 000 voltů. Teprve odtud rozváděly jednotlivé linky elektrický proud po celém Broumovsku.

Do Stárkova postavili vedení kolem České Metuje, strání vedle Vysokého kamene do údolí Jívického potoka a tam nedaleko chalupy stárkovského malíře Josefa Mikendy stál první distribuční transformátor ve Stárkově. Ten snižoval napětí 3x10 000 voltů na 3x220/110 voltů. Dodnes je možné najít na tomto místě zbytky základů i části vybavení.

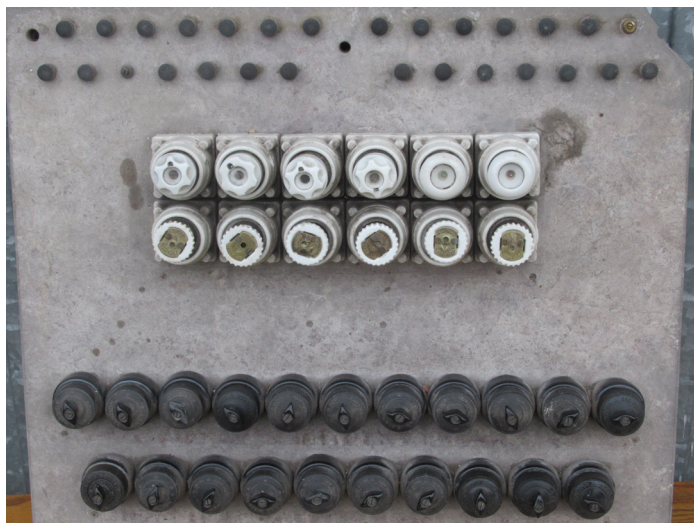

První distribuční transformátor u mlýnského náhonu

Celkový výkon tohoto transformátoru byl cca 25 kVA. Z transformátoru byl veden elektrický proud již do jednotlivých domů ve Stárkově. Ze začátku byl využíván pouze ke

svícení a teprve později i k jiným účelům. Stárkováci si tedy mohli připojit zhruba 1000 žárovek s výkonem 25 watů a to bylo jistě v té době plně dostačující.

Cena 1 kWh se pohybovala mezi 113-152 haléři. Větší odběratelé měli přípojku s elektroměrem. Pro malé domácnosti byl určen zvláštní paušál, sazba byla stanovena podle počtu instalovaných žárovek. Za jednu žárovku se platilo jednu korunu měsíčně.

Původní rozvodná deska ze stárkovského kostela

Počátky veřejného osvětlení nejsou úplně jasné. Na starých fotografiích stárkovského náměstí je sloup osvětlení u kašny už počátkem dvacátých let.

Elektrifikaci okolních tehdy samostatných obcí zdržela I. světová válka. Od roku 1921 začaly „Elektrárny východních Čech v Pardubicích“ připojovat Horní Dřeviči.

Zdlouhavá jednání zdržela připojení Bystrého, ale pak došlo nečekaně rychle k připojení všech zájemců. Práce trvaly od poloviny června do poloviny srpna roku 1923. Někteří sedláci začali využívat elektrický proud také k pohonu čerpadel, aby si zajistili dostatek vody pro výše položené statky. Čerpadla nahradila nespolehlivé trkače na vodu, kterým tehdy němečtí obyvatelé říkali „beran“.

Do Chlívců byl zaveden elektrický proud v roce 1937 a někteří si pro nedostatek financí museli počkat až do roku 1939.

Údržbu rozvodné sítě zajišťovali především pracovníci elektrárny, ale drobné práce prováděli i místní elektrikáři.

V Horním Dřeviči měl počátkem třicátých let mlynář pan Baudyš zastoupení firmy OSRAM. Tam si mohli zákazníci vybrat tu správnou žárovku pro osvětlení. Cena se pohybovala okolo 11 Kč.

Po roce 1945 převzali starost o instalace nové elektro-technici. Karel Kubina, který byl také členem národního výboru, se zapsal do paměti občanů svým nepřekonatelným nepořádkem ve své dílně.

Jiří Prause, který přišel do Stárkova po skončení druhé světové války z Německé Čermné a uměl dobře nejen

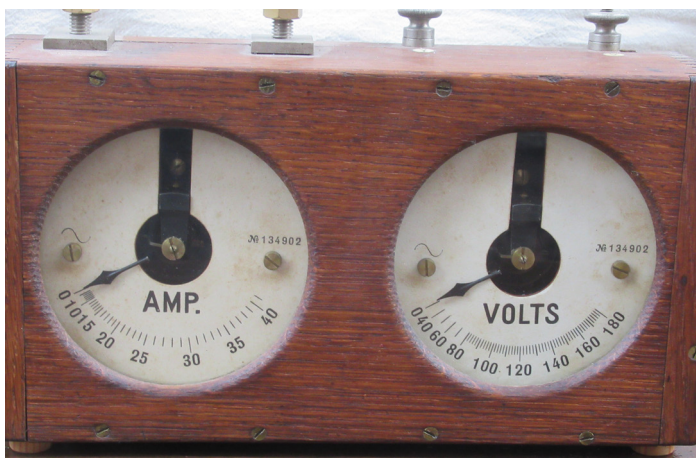
své řemeslo, ale také se smutně proslavil svým černým odběrem elektřiny. To byla aféra o které v té době mluvil celý Stárvok.

Pro dříve narozené současníky je také již jen vzpomínkou Josef Vít s vše říkající přezdívkou „Ampéra“.

Na stárvokské „elektroodborníky“ mám z 60tých let osobní vzpomínku. Pan Zeidler tenkrát chodil lidem řezat dříví svoji cirkulárkou. Také k nám jednou přijel na zahradu. Protože takzvaný „motorový proud“ nebyl tehdy běžný, vyřešil to pan Zeidler s pomocí některého odvážného elektrikáře zvláštním přípravkem.

Po sestavení pily a napnutí koženého řemenu připojil elektromotor k rozvodné síti pomocí čtyř dlouhých dřevěných latí. Ty měly na koncích železné háčky, ke kterým měl upevněné jednotlivé vodiče z přírodního kabelu. Latě s háčky zavěsil přímo na holé vodiče venkovních rozvodů. Potom zapnul elektromotor. Motor se pomalu roztáčel, háčky na drátech vesele jiskřily a pan Zeidler usilovně řezal. Problém nastal, když začalo pršet, to musel přerušit práci. Dal si kafe i nezbytnou sklenici „žitné“ a po dešti chtěl pokračovat v práci. Já jsem využil jeho nepřítomnosti a rozhodl se vyzkoušet, jak dobře zavěšené latě drží na drátech. Protože byly latě po dešti mokré, tak jsem hned ucítil sílu elektrické energie poprvé na vlastní kůži. Dnes si snad žádný elektrikář nedovede takovou vražednou konstrukci ani představit.

Koncem padesátých let již výkon stávajících transfor-

Měřicí přístroje z prvního distribučního transformátoru

mátorů i rozvodů přestával dostačovat, proto došlo v šedesátých letech k zásadní přestavbě napájecí sítě. Do Stárvoka byl přiveden proud tentokrát již vysokým napětím

3x35 000 voltů a bylo postaveno několik distribučních transformátorů po celém katastru Stárvoka i připojených obcí. Jejich celkový výkon byl už cca 2000 kVA. Venkovní rozvody při této přestavbě prováděla Východočeská energetika (VČE) a rozvody v domech firma ERAM Hradec Králové. Rozvody už byly v té době normalizované 3x380/220 voltů.

Na tuto rekonstrukci mám také vzpomínku. Za kostelem, tam kde dnes stojí příhradový stožár vysokého napětí, byl připraven výkop pro jeho základy.

S kamarádem Rudou, pozdějším starostou panem Pernicou, jsme do výkopu vlezli a vyhrabali tam několik lidských lebek a kostí z mnoho let zrušeného hřbitova. Než jsme vymysleli, jakou provedeme s nálezem lumpárnu, přistihl nás pan farář Herzán. Kostí nám zabavil a nechal důstojně uložit na současném hřbitově.

V roce 1990 přišli s plánem vybudovat zdroj elektrické energie ve Stárvokě pánové Miroslav Lajer a Vlastimil Šmíd - chtěli postavit malou vodní elektrárnu. Podle projektové dokumentace byl předpokládán výkon 5,4 kW. Nakonec však od svého záměru upustili.

Elektrárna měla být postavena několik desítek metrů od bývalého transformátoru z roku 1913. Vodou ji měl napájet starý náhon z jezu u čp. 124 a voda se měla vracet do Jíveckého potoka u čp. 148. Dosažený rozdíl hladin byl na turbíně elektrárny 3 metry.

Původně tento náhon odváděl vodu z Jíveckého potoka do potoka Dřevíč, a tím posiloval průtok vody pro náhon městského mlýna (čp. 12), který je dnes v areálu Duhy. Podobná malá vodní elektrárna byla rozestavěna také ve Vápence u čp. 8, ale ani ta nefunguje.

Dnes má samotný Stárvok z původních 25 kVA instalovaný výkon 750 kVA, to znamená téměř 1,9 kVA na jednoho člověka. Těch původních žárovek o výkonu 25 watů si mohou dnes Stárvokáci rozsvítit už 30 000.

Ceny jedné kilowathodiny se také s časem měnily. Zde uvádím přibližné ceny v haléřích, které však mohly být v různých sazbách i dost rozdílné:

rok 1913-152 hal., 1943-403 hal., 1973-75 hal., 1985-38 hal., 1990-43 hal., 1995-127 hal., 2000-136 hal., 2023 - ?!, ale to už ví asi každý sám.

Od zavedení elektrického proudu se ve Stárvokě hodně změnilo. Doba je prostě taková, že si dnes již současné generace nedovedou život bez elektrické energie ani představit.

Adolf Linhart, rodák z čp. 90

Použitá literatura:

VČE 1996-2021

VČE 1911-1996

Elektrárny Česká Skalice 1943

ČEZ pan Mare

Stárvok – Hartel, Thomová

Obec Bystré, Chlívce, Horní Dřevíč -Gerhart Grusch

Ing. Knap výpočet výroby MVE Stárvok 1990

L.R.BAUDYŠ Starkov u Hronova n.Met

Ceník Osram 19

MATEŘSKÁ ŠKOLA STÁRKOV

Loňský rok je už dávno za námi a my jsme nový rok zahájili oslavou Tří králů. Na leden byl naplánovaný lyžařský výcvik, který se bohužel kvůli nedostatku

Tří králové

sněhu nemohl uskutečnit. Aby děti z toho nebyly smutné, tak jsme aspoň navlékli na nohy brusle a vyjeli jsme bruslit do Hronova na zimní stadion. V únoru nám konečně začalo přát počasí a díky dostatku sněhu jsme se mohli věnovat zimním sportům i zimním radovánkám. Nádherné zimní počasí nám udělalo krásné kulisy karnevalovému tématu „Sněhuláci.“ Ve školce

Sněhuláci

se sešlo spousta rozmanitých druhů sněhuláků. Všichni sněhuláci si karneval parádně užili a ani jeden ten den neroztál. V březnu na nás čekal interaktivní výlet do Hradce Králové, kde jsme navštívili Hvězdárnu a planetárium a Vodní svět. Děti se dozvěděly, co se děje ve vesmíru a pod hladinou moře.

Nezapomněli jsme ani na rodiče, pro které jsme připravili přednášku s paní Mgr. Ivou Řehákovou z pedagogicko – psychologické poradny v Náchodě na téma: „Školní zralost a školní připravenost.“ Před Velikonocemi jsme se sešli s rodiči a dětmi, abychom si vyrobili velikonoční dekoraci a pan Zdeněk Bajer nás naučil plést pomlázky.

Od 2. 5. - 16. 5. 2023 nás čeká zápis do naší mateřské školy. Už teď se těšíme na nové kamarády a s napětím očekáváme, kolik jich nakonec přibude. Noví kamarádi se mohou těšit na spoustu skvělých zážitků, které zažijí v naší školce.

Koncepcí naší mateřské školy je využívat moderní, vědecky ověřené techniky a přístupy. Ve školce máme zařazený trénink jazykových schopností podle B. D. Elkonina. Je určen především předškolním dětem. Rozvíjí fonemické uvědomování u dětí, dále podporuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí kritické myšlení. Další náš směr je efektivně zvyšovat využívání mozkové kapacity pomocí speciálního cvičení – NTC Learning. NTC - learning je unikátní učení dětského mozku za pomoci cvičení, které mají vědecký základ v průkaznosti zvýšení efektivity využívání mozkové kapacity v dětském věku. Do vzdělávání zařazujeme i prvky z Hejného metody a digitální interaktivní pomůcky na rozvoj logického myšlení,

Bruslení

prostorové představivosti, plánování a základních matematických dovedností.

V neposlední řadě nelze opomenout významné výročí naší mateřské školy. Historie mateřské školy se začala psát dne 19. dubna 1948. Letos je to už 75 let, co poprvé vkročili nejmenší občanci Stárkova do této budovy. Co víc ještě dodat. Vystřídalo se zde za tu dobu hejno dětí a pečovala o ně spousta hodných, laskavých a milých učitelek, asistentek pedagoga, kuchařek i uklízeček. Přejeme mateřské škole mnoho zdarů a sil do dalších let.

Tímto Vás srdečně zveme na den otevřených dveří, který se bude konat 2. září 2023. Přijďte zavzpomínat na časy minulé a podívat se, co se za ta léta v mateřské škole změnilo.

Za celý kolektiv MŠ Stárkov
Michaela Šrejberová

ZÁKLADNÍ ŠKOLA STÁRKOV

Zimní sezóna II. stupně

Po několika letech se nám podařilo vyrazit více než jednou na běžky. Škola má na půjčení běžkařské vybavení pro cca 15 žáků. První seznámení proběhlo tradičně na horním hřišti, kde jsme si vyjeli okruh a piloali klasický styl. Z horního hřiště jsme vyrazili „na Sněžku“ – místo na pastvinách, odkud je vidět Sněžka. Nahoru dorazili jen ti nejzdatnější.

Kdo to nestihl, toho jsme potkali cestou zpět a vzali dolů. Všichni přežili cestu ve zdraví a bez úrazu.

Další výlet už jsme rozdělili na dvě části. Sedmáci vyrazili ve čtvrtek a zbytek II. stupně v pátek. Žáci vyrazili autem na Odolov. Trasa byla tentokrát Odolov – Bílý kůl a zpět.

Počasí už nám tolik nepřálo, navíc na Odolově bylo po kalamitě – popadali tam stromy. Přesto se dalo solidně jet. Někteří žáci se po klasickém stylu pokoušeli o bruslení a soupaž, což bylo v první části výletu velmi náročné. Zpět už to šlo, tedy jelo, samo.

Některým žákům se sníh tak zalíbil, že část výletu „jeli“ příkopy se závěsemi. Nakonec jsme se všichni sešli u auta a jeli zpět do Stárkova.

Další částí zimních sportů bylo bruslení, na které jezdíme na stadion do Hronova. Bruslařský trénink střídal hokej a dovednostní disciplíny. Bruslení je nejoblíbenější disciplína a nezávisí na počasí.

Každoroční akcí na druhém stupni je také sjezdové lyžování. Jezdíme do skiareálu Kamenec do Teplic nad Metují. Letos bylo v lednu velké teplo, ale nakonec se během února v areálu podařilo svah zprovoznit.

Žáci byli rozděleni do družstev podle toho, jak umí lyžovat. Každý měl možnost se zlepšit a většina udělala alespoň nějaký pokrok. Tak snad za rok, skol.

Marek Šedivý

Noc s Andersenem

Noc s Andersenem poprvé i u nás pro předškoláky, první a druhou třídu.

Bylo to veselé, ale i napínavé. Proběhlo vyrábění záložek, sportovní aktivity i seznámení s knihovnou. Velké díky rodičům za důvěru, ale i za bohaté občerstvení. Celá osmá třída pomáhala s organizací a péčí o malé čtenáře.

Monika Šedivá

MLÉKÁRNA V ČESKÉ SKALICI

Seriál o mlékárnách zakončíme mlékárnou, kterou vystavěli bratři Josef a František Palatovi z Maršova, když cítili nebezpečí ze strany Velkoněmecké Říše při svém podnikání ve Stárkově. Rozhodovali se, kam přemístí svůj podnik mimo území ovládaného Hitlerem. František Palata navrhoval Úpici, kde měl příbuzenstvo manželky, ale zvítězil racionálnější názor Josefa Palaty o umístění mlékárny v České Skalici, protože zde bylo větší množství zemědělských usedlostí, které mohly dodávat mléko ke zpracování.

Tento plán byl zpočátku držen v tajnosti, probíhala však intenzivní jednání na příslušných místech, aby mohl být uskutečněn. Největší problémy jim činil tehdejší ředitel družstevního Hospodářského skladiště pan Kostřánek. Intervenoval na ministerstvu zemědělství v Praze a vytrvale brzdil všechny aktivity bratří Palatových. Tvrdil, že zemědělci si chtějí postavit družstevní mlékárnu sami, ale doba nebyla zrovna moc příznivá pro stavby tohoto typu, kterou by zemědělci nebyli schopni uskutečnit bez státních subvencí. Bratři Palatové byli podstatně solventnější, měli dostatek zkušeností a byli také podstatně aktivnější a tak v krátké době získali všechna potřebná povolení, aby mohli začít stavět.

Při hledání příhodného místa bylo přihlíženo k zajištění dostatečného množství nezávadné vody a dobrého odvodu splaškových vod a tak byl vybrán pozemek mezi Českou Skalici a Říkovem na břehu řeky Úpy. Návrh projektu vypracovala odborná firma Kraus a spol., generální zástupce firmy Ahlborn z Hildesheimu v Německu ve dvou verzích a to na denní kapacitu 10 000 l a 20 000 l zpracovaného mléka. Z nich pro nejistou situaci na počátku 2. světové války byla vybrána opatrnější verze na nižší zpracovávanou kapacitu, což se později ukázalo jako nedostačující.

Stavbu prováděli podle vypracovaného projektu architekti Forman a Šmída z Hronova. Stavba ze železobetonu obsahovala v přízemí příjem mléka, odstředivnu, máslárnu, laboratoř a 2 chladicí boxy. Ve sklepě byla sýrárna, zrací sklepy a strojovna chladicího zařízení. V 1. patře byly byty majitelů a kanceláře, které však po roce provozu byly přemístěny do nové budovy postavené na dvoře. V 2. patře hlavní budovy byly byty svobodných zaměstnanců. Na půdě byla umístěna železobetonová nádrž napájená vodou z chladičů a pastérů a tím se ohřála až na 30 °C a byla pak používána na vyplachování konví a mytí.

Kotelna byla umístěna v přilehlé budově. Nejprve byla osazena stojatým parním kotlem, který byl v roce 1944 vyměněn za poloautomatický s pohyblivým roštem o dvojnásobné výhřevné ploše. Při kopání studny byl v hloubce 6 m nalezen silný pramen vody, která však obsahovala velké množství minerálů a železa, takže byla pro mlékárenskou výrobu nepoužitelná. Studna musela být vyvrtána

do hloubky 60 m, kde se narazilo na pramen, jehož voda vyhovovala všem požadavkům.

Mlékárna byla vybavena stroji od firmy Ahlborn z Hildesheimu o výkonu 1600 l/hod. S touto firmou bylo dohodnuto, že tyto stroje budou jako kompletní soubor vystaveny na jarní hospodářské výstavě v Praze v květnu 1939 a po skončení výstavy budou nainstalovány do budovy mlékárny v České Skalici. Tím investoři ušetřili náklady na dopravu z Německa a clo ve výši 60 000,- Kčs. Tato okolnost výrazně ovlivnila finanční situaci podnikatelů.

Při projekci bylo důsledně dbáno na přehlednost provozu bez zbytečných dveří a schodů, což umožňovalo důslednou kontrolu všech pracovníků. Přesuny materiálu mezi jednotlivými provozy byly řešeny co nejrationálněji s použitím co nejmenší fyzické námahy. Jednalo se ve své době o špičkovou provozovnu. Výrazně k tomu přispěly bohaté zkušenosti bratří Palatových a jejich rozhodnutí zadat projekci a osazení strojním zařízením firmě Ahlborn, která patřila ve svém oboru ke špičce.

Mlékárna zahájila provoz na přelomu roku 1939/40. V té době byla v celém Protektorátu Čechy a Morava zavedena povinná dodávka mléka (kontingent) a velice brzy bylo zřejmé, že výkon instalovaných strojů bude nedostatečný. Již v roce 1942 byly stávající stroje nahrazeny novými o výkonu 3000 l/hod. Týkalo se to především odstředivek mléka a pasterizační stanice.

Svoz mléka obstarávali rolníci koňskými potahy, což bylo pomalé a zejména v letních měsících bylo příčinou zksynutí mléka. Mlékárna měla od roku 1941 dva nákladní a 1 osobní automobil. Jezdilo se však na dřevoplyn, takže operativnost a spolehlivost byla snižena. Mlékárna měla přidělený okruh obcí, které jí musely dodávat mléko. V druhém roce války jí byly přiděleny další ryze německé obce a tak Oberlandrát přidělil mlékárně zprostředkovatele, který byl určen k hájení zájmů německých rolníků a k jednání s mlékárnou. Přímý styk s německými rolníky nebyl povolen. Tuto funkci pro mlékárny Česká Skalice, Josef a Dvůr Králové zastával skalní nacist Langhammer z Kuksu. Dohlížel hlavně na správné rozborry mléka a byl prý objektivní. Dodané mléko z německých vesnic se proplácelo v říšských markách a veškerá korespondence se musela vést v němčině, což se neobešlo bez potíží.

Denní dodávka mléka ve špičkových měsících dosahovala 20 000 litrů. Část byla po pasterizaci dodávána do Prahy, část pro místní zásobovací rajón a zbytek se zpracoval na máslo a sýry. Většina byla určena pro posádky Wehrmachtu v Novém Městě nad Metují, Josefově, Jaroměři a Hradci Králové. Když německá armáda v květnu 1945 kapitulovala, mlékárna dodávala výrobky posádkám sovětským.

Po válce v době zmatku a částečného bezvládí se dostaly

do rozhodovacích pozic i některé temné živly, které využily situace a pod rouškou vlastenectví si vyřizovaly osobní účty. Ty se snažily obvinít bratry Palatovy z kolaborace s Němci. Argumentovali tvrzením, že celou dobu války zásobovali německé posádky v okolí a jednali přátelsky s německými důstojníky. Co jim také jiného zbývalo, když po celou dobu války jiného odběratele mlékárna neměla a mít nemohla a všechny kontrakty musela dojednat s veliteli okupační armády, kteří česky neuměli.

Pomlouvačná kampaň však brzo utichla, protože se za bratry Palatovy postavila převážná většina obyvatel České Skalice a okolních vesnic a tak nactiutračné hlasy brzy utichly. Bratři Palatové totiž po celou dobu války vycházeli se zemědělci z okolních vesnic velmi dobře. V ostatních družstevních mlékárnách docházelo občas k úředním tvrdým zásahům proti t.zv. neplničům dodávek mléka. Byl-li takový případ nahlášen úředním místům, následovalo soudní řízení, vysoká pokuta nebo i vězení, někdy i s tragickými následky. Němci tyto věci řešili rychle a bez slitování. V mlékárně bratří Palatových však takové řešení nikdy nepřipustili, vždy se snažili o rozumnou dohodu bez zásahu okresního úřadu. Vztah vedení mlékárny k zaměstnancům byl také trvale dobrý a přátelský. Každý zaměstnanec dostával kromě mzdy také naturální dávky ve formě mléka tvarohu a sýrů. Přestože tuky byly za války velmi přísně obhospodařované, dávali majitelé mlékárny každému zaměstnanci čtvrtku másla „na černo“. Při prozrazení této praktiky by majitelé mlékárny jistě skončili před popravčí četou, ale za celou dobu okupace se nenašel jediný udavač a tak jim tato okolnost nyní pomohla při hodnocení jejich občanského postoje za války.

Po skončení války začali bratři Palatové uskutečňovat plány na zdokonalení provozu mlékárny, které byly zhotoveny ještě ve válce. Vedle kotelny byla zřízena moderní sušárna kaseinu a přistavěny vytápěné garáže pro 5 nákladních vozidel. Chystala se výstavba dvojdomků pro rodiny zaměstnanců, ale k tomu už nedošlo, přestože finanční situace podniku byla výborná.

Po únoru 1948 bylo jasné, že o podnik majitelé opět přijdou. Dne 25. 5. 1948 ONV Náchod uvalil na mlékárnu národní správu. Národním správcem byl jmenován Karel Kraják z Říkova, předsedou národní správy Karel Kábrt z Říkova a členové Josef Hofman z Chvalkovic, Jan Mareš z Velké Jesenice a František Rýdl z Žernova. Všichni to byli rolníci organizovaní v KSČ. Na jejich jednání si majitelé nemohli stěžovat, ponechali jim volnost v rozhodování a nezasahovali do řízení mlékárny. Jednou měsíčně se scházeli v kanceláři mlékárny, vyslechli zprávu o hospodaření mlékárny, kterou schválili. Toto mezidobí však netrvalo dlouho.

Dne 13. 1. 1949 vyšla v Úředním listu zpráva o znárodnění mlékárny bratří Palatových v České Skalici, která se

s okamžitou platností přiděluje jako pobočný závod Lakty Náchod. Do znárodnění spadal veškerý firemní majetek včetně kapitálu v hotovosti, budov, strojního zařízení, vozového parku a zásob. To vše zcela bez náhrady. Tentýž den odpoledne přijela skupina úředníků z Lakty Náchod pod vedením ředitele V. Kozla a zástupci národní správy, aby převzali podnik. Byla provedena důkladná inventura, sepsán protokol a řečeno slovy Josefa Palaty: „podpisem bývalých majitelů byla trapná epizoda skončena“.

František Palata byl ustaven prozatímním vedoucím technického provozu a Josef Palata dočasným administrativním vedoucím. František Palata pracoval ve své funkci do roku 1954 a pak byl přeložen do sýrárny mlékárny Jaroměř, kde pracoval až do roku 1965, kdy odešel do důchodu. Do svého bývalého podniku se vrátil ještě jednou, když si zde přilepšoval k důchodu pálením slivovice a jiných lihovin. Po zrušení mlékárny v České Skalici zde byla totiž dlouhá léta mostárna Komunálních služeb České Skalice, jejichž služeb využívalo široké okolí.

Josef Palata byl koncem května 1949 poslán na povinné přeškolení do Ústřední politické školy v Jílovišti u Prahy a po absolvování byl přeložen do mlékárny v Náchodě na místo organizačního úředníka po Vlastimilu Sigidovi. Tady ve svých pamětech srovnává úroveň své bývalé mlékárny s mlékárnou náchodskou. Dejme mu tedy slovo.

„Náchodská mlékárna byla po vši stránce žalostný podnik. Z moderní skalické mlékárny, která odpovídala všem hygienickým požadavkům, jsem přešel do Náchoda, kde byl pravý opak. Do očí bila nemožná uspořádání provozu, zastaralé a nevykonné stroje, nehygienické místnosti provozoven, plné prachu, plísni a nečistot, přímo prosily o úřední zákrok. Co špíny a škodlivých bakterií požili občané Náchoda za trvání tohoto hrozného podniku, už nikdo nespočítá. Důležitá byla jen stranická kázeň.“

Pro mladší generaci poznamenávám, že tato mlékárna byla postavena na obecních lukách u řeky Metuje naproti dnešním uhelným skladům z iniciativy běloveských rolníků jako družstevní podnik v roce 1935. Za 5 let se sloučila s polickou družstevní mlékárnou a po válce přešla pod Mlékoprumysl kladského pomezí Lakta. V padesátých letech po instalaci kontinuálního zmáseľňovače v Polici nad Metují byla výroba másla z Náchoda delimitována do Police n/Met. a v Náchodě byla instalována plnička mléka do lahví. V roce 1975 byla tato nevyhovující provozovna srovnána se zemí a na jejím místě stojí panelová zástavba v Běloveské ulici, takže byste ji dnes marně hledali.

Josef Palata se v roce 1951 stává samostatným skladníkem oblastního skladu v Náchodě, který zřídil Laktos Praha – Vysočany pro své mražené výrobky – smetanové krémy Nanuky a Polárky. Po deseti letech odchází ze zdravotních důvodů k Drubežářským závodům, kde byl až do důchodu. Ještě nutno poznamenat, že na dvou ožebračeních bratrů

MLÉKÁRNA V ČESKÉ SKALICI

Palatových nebylo dost a tak při měnové reformě v roce 1953 jim propadly dost vysoké životní pojistky, které je měly zajistit ve stáří. Když už by se zdálo, že hůře být nemůže, přišla v roce 1955 další pohroma ve formě výměru berního úřadu v Náchodě. Zaplatit do 14 dnů 150 000,- Kčs za nezaplacené daně výdělkové a důchodové z dob soukromého podnikání. Ty se platily podle tehdejších zákonů po uplynutí 1/2 roku, v tomto případě po 30. 6. 1949 a to už jejich podnik vlastnila 3 měsíce Lakta Náchod. Ta však daně nezaplatila, protože přebrala jen aktiva. Pasiva nechala na bedrech ožebračených. To byl přímo ďábelský plán, který mohl vymyslet jen psychicky narušený člověk nebo profesionální zločinec.

Kdo z postižených se odvolal ke KNV Hradec Králové, byla mu provedena důkladná domovní prohlídka, zabaveny všechny cennější věci a skončil nejméně s 2-letým vězením za klamání úřadů. Bratři Palatové však prozíravě požádali o stanovení měsíčních splátek. Bylo jim milostivě vyhověno a stanoveny splátky 250,- Kčs měsíčně. Ty jim byly sráženy několik let z výplat a pak jim finanční správa ONV Náchod nabídla po zaplacení jednorázové splátky 10 000,- Kčs, odpuštění nesplaceného zbytku. Vypůjčili si tedy tuto částku od příbuzných a předali ji do rukou nenasytých úředníků, kde museli ještě podepsat prohlášení, že v případě získání nepředvídaného příjmu (výhry, dědictví apod.) nedoplatený zbytek uhradí.

Sice tato událost nesouvisí tak zcela s tématem, kterému se v našem seriálu věnujeme, ale myslím, že stojí za zaznamenání vzhledem k tomu, většina aktérů těchto nespravedlností už nežije a jejich pohrobci se tváří jako nejčistší lilium candidum.

Dnes v prostorách mlékárny v Říkově sídlí firma KSK BONO s.r.o., která vyrábí krmivo pro zvířata.

Pro úplnost ještě uvádím, že Josef Palata se narodil 20. 3. 1904 v Maršově čp. 15 a zemřel 30. 6. 1993 v České Skalici čp. 456. Dožil se tedy ještě restituce svého zdevastovaného podniku na podzim roku 1991. Jeho bratr a společník František Palata se narodil 14. 3. 1906 v Maršově čp. 15 a zemřel 9. 7. 1975. Byli to muži práce, jaké dnes citelně postrádáme.

Končím seriál o některých mlékárnách v našem okrese, v nichž polická zaujímá čestné místo, protože je nejstarší, i když nebyla nejúspěšnější a dnes už vlastně ani není vůbec. Připouštím, že pro mnohé z Vás to bylo téma nezajímavé, nelze totiž vymyslet téma vhodné pro všechny. Přijde mi škoda nezaznamenat snažení předchozích generací, i když nakonec přišlo vniveč. Nezbyvá nám než si přát, aby bylo stále dost mlékárenských výrobků na pultech, i když se budou muset vozit z celé Evropské Unie. My však, kteří pamatujeme, že ani láska k Sovětskému Svazu netrvala věčně, už takový optimizmus sdílet nemůžeme. Takže jen Pán Bůh ví, co nás ještě čeká.

Jiří Kohl

PSÁNO DÁVNO O STÁRKOVU

BROUMOVSKO - květen 1947

Starkov.

Nejpozoruhodnější událostí ve Starkově v poslední době bylo otevření městského musea o tradiční pouti. Naskytla se mi příležitost shlédnouti toto museum v době málo obvyklé, totiž mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou noční, ale snad právě tato noční doba, strávená v Kulturním domě na náměstí byla příčinou, že jsem si odnesl dojmy skutečně pěkné.

Znám Starkov od roku 1921, ale teprve letos poznal jsem památky, které ve svých zdech skrývá. A to jsem přesvědčen, že dosud není v museu vše, co by tam mělo být. Myslím, že kupříkladu obor tkalcovský je málo zastoupen a jistě si zasluhuje, aby v museu bylo mu vyhrazeno místo jedno z nejčestnějších již s ohledem na to, že bývalá tkalcovská škola, kde bylo vychováno i mnoho generací našich českých tkalcovských odborníků toho zasluhuje.

Ale chci aspoň stručně o této jedinečné snaze zachovati záznam, vždyť našel jsem tam dosti památek, které více než jasnou řečí potvrzují, že Starkov byl český.

Jen skutečný odborník a znalec minulosti může posouditi jedinečné starožitnosti: obrazy na skle malované, hodiny, tkalcovský stav, starý nábytek, kalendáře, bejčák, prapor veteránů, obraz Starkova z roku 1655 a podobné, jež vyplňují dosti rozlehlý sál. Vyslovuji přání, aby co nejdříve skutečný odborník všiml si všech zajímavostí, jejichž prohlídka a ocenění osvětlí nám ještě mnoho, co znáti musíme. Těm Starkovským kteří, se postarali o opuštěné relikvie minulosti, patří můj dík.

Ako.

(Doslovný opis Josef Gorgan)

Chlívce – Větrák

Podoba chlívceckého dolu s dřevěnou těžní věží ve 30. letech 20. století. Důl se původně jmenoval Luft Schacht, z něhož vznikl název Větrný důl, lidově Větrák. Roku 1950 byl důl v duchu tehdejších ideologických požadavků přejmenován na Kolektiv a stal se úsekem Dolu Zdeněk Nejedlý.

ZPRÁVY Z NÁCHODSKÉ NEMOCNICE

Zájem pacientů o péči v Nemocnici Náchod roste!

Narození miminka, krásný okamžik v životě každé ženy. Naší snahou je ženám nabídnout komplexní služby v takovém rozsahu, abychom se co nejvíce přiblížili individuálním potřebám každé rodičky. Díky Královéhradeckému kraji máme nejenom moderní prostory, včetně přístrojového a dalšího vybavení, ale máme zejména přívětivé porodní asistentky a další personál. Chceme nabízet takové služby, aby se tu maminky cítily skoro jako doma. Snad proto se v uplynulém roce narodilo v naší porodnici nejvíce miminek za posledních deset let. Ano, nemůžeme počítat rok 2021, ve kterém byla zavřena porodnice v Trutnově, což mělo samozřejmě značný dopad na naši porodnici. Nejvíce se u nás narodilo malých Honzíků (24) a Elišek (21). Celkem 982 novorozenců (z toho 9 dvojčat) je také velmi důležitým základem pro výborné zkušenosti a erudici našich porodníků. Musíme si totiž přiznat, že ne vždy je porod bez komplikací a v takových případech, kdy jde o život miminka nebo rodičky, jsou bohaté zkušenosti mnohem více než pěkný výhled z porodního sálu, pěkný pokoj nebo chutná snídaně.

Jednoznačně nejvyšší byl také počet operací provedených v naší nemocnici v posledních deseti letech. Poprvé jsme za toto období překonali hranici pěti tisíc operací (5 280). Největší část z nich provedli naši chirurgové. Také ortopedie se dostala na vyšší než předcovidová čísla v počtu operací a snaží se tak dohánět manko, které vzniklo v důsledku zastavení plánované péče během pandemie covid-19. Stejně tak urologie. Navíc plánujeme v letošním roce přidat jeden operační den ortopedii a nový operační den také urologii společně s chirurgií. To by mělo přinést další navýšení našich kapacit a prostor pro zkrácení čekacích lhůt, které patří již nyní zejména v chirurgii (2 týdny) nebo gynekologii (2-3 týdny), ale také urologii (3 měsíce) k těm výrazně kratším.

Stejně tak byly rekordní počty mamografických vyšetření (9 075), vyšetření na CT (7 944) a magnetické rezonanci (3 081). Také u vyšetření na CT a magnetické rezonanci patří naše objednávací doby k těm krátkým (2-3 týdny).

V případě mozkových příhod je pro pacienta a pro úspěš-

nost jeho léčby zcela zásadní rychlost poskytnuté péče a medikace. Jednotlivé časové intervaly se v rámci iktových center pečlivě sledují a my máme radost, že naše iktové centrum je v tomto hodnocení nejlepší v Královéhradeckém kraji.

Zvyšování dostupnosti a kvality péče je společně s vedením našeho kraje naším cílem. Proto v letošním roce započne další významná investiční akce Královéhradeckého kraje do náchodské nemocnice. Bude jí výstavba urgentního příjmu. Společně s ním vznikne nový budoucí hlavní vchod do nemocnice, vstupní hala a také prostor před novým vstupem, který naváže na zrekonstruované parkoviště. Urgentní příjem se pak stane jediným společným místem pro příjem akutních pacientů. Ať už těch, které přiveze Zdravotnická záchranná služba nebo těch, kteří přijedou po vlastní ose.

V porodnicích Zdravotnického holdingu KHK se vloni narodilo 2866 dětí

V porodnicích náchodské, jičínské, trutnovské a rychnovské nemocnice se v roce 2022 narodilo celkem 2866 novorozenců, o 82 novorozenců více než v předchozím roce 2021. Na svět přišlo 1380 dívek a 1486 chlapců a pětina dětí (579) se narodila císařským řezem. 34 miminek přišlo na svět společně se svým sourozencem, tedy jako dvojče. Rodiče své chlapce pojmenovaly nejčastěji Jakub, Matyáš, Vojtěch a Jan, mezi nejčastějšími dívčími jmény je Anna, Eliška, Viktorie a Sofie. Největší miminko se narodilo v Jičíně – chlapeček Milan měl porodní váhu přesně 5000 g a 55 cm.

Oblastní nemocnice Náchod – v porodnici největší krajské nemocnice Královéhradeckého kraje se vloni narodilo 982 dětí, z toho 485 dívek a 497 chlapců a 9x zde přišla na svět dvojčata. Největším miminkem v Náchodě byl Lukáš s 4750 g. Z méně obvyklých jmen zdravotníky zaujal Heliodor, Thorsten, Silvestr, Adalbert, Gert, Tiffany, Timea, Dorien a Jenovéfa.

Oblastní nemocnice Jičín – v porodnici jičínské nemocnice přišlo vloni na svět 745 dětí, z toho 340 dívek a 405 chlapců. Čtyři maminky zde porodily dvojčata. Největším miminkem byl již zmíněný Milan a mezi méně obvyklá jména patří Barnabáš, Tyler, Barry, Nataniel, Noel, Lumi, Jenovéfa, Angelika, Heda, Thea, Bibiana, Abígail a Naomi.

Oblastní nemocnice Trutnov – v porodnici trutnovské nemocnice se v roce 2022 narodilo 549 dětí. Na svět tu přišlo 293 chlapců a 256 dívek a 3x se tu narodila dvojčata. Největším miminkem v Trutnově byl Matyáš s 4920 g a v porodní knize jsou zapsaná i méně častá jména jako Nico, Noemi, Leonardo, Charlie, Abígail a Ethan.

Nemocnice Rychnov nad Kněžnou – v rychnovské porodnici přišlo vloni na svět 590 novorozenců. 299 z nich byly dívky, chlapců se tedy narodilo 291. Jedna maminka porodila dvojčata. Největším miminkem byl Artur s porodní váhou 4840 g a 55 cm a mezi neobvyklými jmény byl například Aaron Maveric, Alizeé, Altan, Arsen, Brayen, Danylo, Elin, Erkhes, Džansu, Jeremiáš, Kirill, Konstantin, Malvína, Marsell, Raul, Yevsi, Zoela, Zoryana a Varvara.

Město Stárkov pořádá

28. STÁRKOVSKÝ SLET ČARODĚJNIC

- 17:00** Program pro děti
- 18:00** Koncert skupiny Warování
- 19:30** Divadelní soubor Medvěd Stárkov
- 20:00** Rej masek
Soutěž o nejkrásnější koště,
královnu malých čarodějnic
a královnu velkých čarodějnic
- 20:45** Slavnostní zapálení hranice, pochod
mnichů, dále hraje kapela Nanovor

v neděli 30. dubna 2023
v přírodním areálu **HORNÍ HŘIŠTĚ**

Parkování je možné na náměstí
Občerstvení zajištěno

